

Kartleggingsverktøy for universell utforming i kulturmiljø

TØI rapport 2148/2026 • Forfattere: Iratxe Landa-Mata, Anja Fleten Nielsen, Christin W. Krohn, Fitwi Wolday
• Oslo 2026 • 73 sider

Rapporten presenterer et kartleggingsverktøy for vurdering av universell utforming i kulturmiljøer. Verktøyet omfatter en rekke kriterier som er strukturert i syv tiltakstyper, som omfatter både fysiske og ikke-fysiske forhold:

1. essensielle tiltak
2. informasjonstiltak
3. fysiske utforming tiltak
4. drift- og vedlikeholdstiltak
5. sensoriske tiltak
6. interaksjonstiltak
7. organisatoriske tiltak

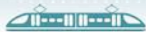
Hovedformålet med kartleggeren er å synliggjøre forbedringsmuligheter og legge til rette for videre arbeid med universell utforming.

Kartleggeren er utviklet gjennom en trinnvis og kunnskapsbasert prosess som bygger på fire hovedaktiviteter: dokumentgjennomgang, verksted med representanter fra ulike brukergrupper, verksted med representanter fra kulturmiljøforvaltningen og testing av kartleggeren i et kulturmiljø.

Dokumentgjennomgangen tok utgangspunkt i et utvalg av eksisterende kartleggingsverktøy og veiledere for universell utforming og dannet grunnlaget for det første utkastet til kartleggeren. Et sentralt mål var å sikre faglig forankring, presise kriterier, og en struktur som kan fungere i praksis i kulturmiljøer.

Gjennom to verksteder ble kartleggeren videreutviklet i dialog med henholdsvis brukerorganisasjoner og aktører innen kulturmiljøforvaltning. Verkstedene ga viktige innspill til innhold, struktur og bruksområde, og bidro til å tydeliggjøre behovet for forenkling, metodebeskrivelse og bedre veiledning i hvordan kartleggeren skal brukes. Prosjektgruppen vurderte og fulgte opp de fleste innspillene, samtidig som enkelte forslag ikke kunne implementeres av hensyn til ressursbruk, opphavsrett eller behovet for en oversiktlig struktur.

Til slutt ble kartleggeren testet i praksis i et kulturmiljø. Testingen ga verdifulle erfaringer med hvordan kriteriene fungerer i reelle situasjoner, og avdekket behov for justeringer knyttet til

relevans, målbarhet og forventningsavklaring. Basert på dette ble kartleggeren videre tilpasset for å tydeliggjøre at den er et refleksjons- og prioriteringsverktøy, og ikke et krav om full måloppnåelse.

Samlet sett er kartleggeren utviklet gjennom en iterativ prosess der fagkunnskap, brukererfaringer og praktisk utprøving har vært sentrale. Dette har forhåpentligvis resultert i et verktøy som er tilpasset de særlige utfordringene ved universell utforming i kulturmiljøer, og som legger til rette for videre utvikling over tid.